

OPINIA O ROZPRAWIE DOKTORSKIEJ

Mgr Anety Daszuty

Strukturalizm Jana Mukařovskiego w kontekście nowoczesności

Rozprawa doktorska mgr Anety Daszuty (*Strukturalizm Jana Mukařovskiego w kontekście nowoczesności*), poświęcona została nie tylko analizie poglądów Jana Mukařovskiego, ale prezentuje znacznie szerszy obraz czeskiego strukturalizmu umieszczony w kontekście dyskusji nad kondycją czeskiej międzywojennej myśli estetycznej.

Praca przynosi pogłębioną, nowatorską i zróżnicowaną diagnozę badanego okresu, nierzadko rewidującą dotychczasowe obiegowe sądy. Autorka podejmuje bardzo ważny temat, również dla polskiego środowiska badawczego, w którym problematyka strukturalizmu uległa pewnej stereotypizacji z racji bardzo wybiórczej recepcji tekstów źródłowych.

Doktorantka legitymuje się bardzo solidnym przygotowaniem merytorycznym: praca potwierdza jej świetną znajomość badanego materiału, dużą erudycję i umiejętność precyzyjnych analiz. Jej metoda badawcza, jej krytycyzm zdradzają, że bliższe jest jej stawianie dociekliwych pytań, uwrażliwianie na niejednoznaczności pojęć i niejednorodność badanych teorii niż dawanie jednoznacznych odpowiedzi.

Tekst rozprawy skomponowany jest w sposób przemyślany, rozwija się od zarysowania szerszego tła, zmierzając następnie w kierunku analiz szczegółowych, powiązanych z różnym rozumieniem nowoczesności. Kompozycja jest zatem przejrzysta i funkcjonalna.

Zasadnicza część rozprawy, zgodnie z zasadami pisania prac doktorskich poprzedzona jest wstępem, w którym Doktorantka prezentuje przyjętą metodę badawczą i przybliża strukturę pracy.

Praca podzielona została na cztery rozdziały.

Rozdział I, zatytułowany *Czeski meta-strukturalizm*, składający się z siedmiu podrozdziałów, poświęcony został prezentacji naukowej refleksji dotyczącej strukturalizmu oraz sylwetce Jana Mukařovskiego. Jak pisze we *Wstępie* Doktorantka, jest też *próbą demontażu historyczno-kulturowej upręży, która utrzymuje strukturalizm w określonej kulturowo-mitologicznej roli*. Mgr Aneta Daszuta przyjmuje nierzadko w swoich dociekaniach postawę polemiczną wobec dotychczasowych rozpoznań. Wykazuje bardzo dobre rozeznanie w literaturze przedmiotu i bardzo dużą umiejętność krytycznego myślenia.

Rozdział II, pod tytułem *System struktur a nowoczesność zorganizowana*, podzielony na dwa podrozdziały, przynosi wnikliwą analizę kontekstu, uwzględniającą uwarunkowania sztuki w okresie międzywojennym. Doktorantka przyjmuje interesującą perspektywę, podporządkowując swój wywód motywowi walki z chaosem i legitymizacji ładu. Spory fragment tego rozdziału poświęcony został problemom związanym z zawiązywaniem się i ukonstytuowaniem Praskiego Koła Lingwistycznego. W drugiej części Autorka koncentruje się już na prezentacji poglądów i koncepcji Jana Mukařovskiego.

W **Rozdziale III**, zatytułowanym *Znaczenia znaków a nowoczesność fenomenologiczna*, na który składają się trzy podrozdziały, Autorka koncentruje się na analizie kolejnych aspektów teorii Mukařovskiego. Kontekstem rozważań jest tym razem nowoczesność - bliska rozumieniu Foucaulta – wyłaniająca się z opozycji między Mową a Przedstawieniem, postrzegana komplementarnie przez pryzmat takich kategorii jak znaczenie i podmiotowość. Celem jest, jak pisze mgr Aneta Daszuta, „usytuowanie teorii Mukařovskiego w kontekście

nowoczesności wyznaczanej przez przewyciężenie reprezentacjonistycznej teorii percepcji – nowoczesności fenomenologicznej”.

W **Rozdziale IV** pt. *Doświadczenie estetyczne a nowoczesność modalna*, podzielonym na trzy podrozdziały, Doktorantka podejmuje nowatorską próbę interpretacji teorii Jana Mukařovskiego w kontekście nowoczesności postrzeganej przez pryzmat modalności, co stwarza możliwość pokazania jej, jak pisze Autorka, niedocenianego oblicza. Przywoływanym kontekstem są prace Włodzimierza Boleckiego i Ryszarda Nycza.

Do pracy dołączony jest Aneks, na który składają się przekłady mgr Anety Daszuty tekstów Jana Mukařovskiego, z których trzy zostały już opublikowane w trakcie przygotowywania rozprawy doktorskiej.

Chciałabym podkreślić, że praca nad przekładem tych kilku bardzo ważnych tekstów Mukařovskiego okazała się niezwykle przydatna w doskonaleniu warsztatu badawczego oraz analizowaniu teorii czeskiego myśliciela. Pozwoliła Doktorantce na głęboki namysł nad jego poglądami i stosowaną przez niego terminologią. Przekłady nie tylko wzbogacają tekst rozprawy, ale stanowią bardzo ważny wkład w zaistnienie myśli strukturalistycznej w polskim kręgu badawczym.

Reasumując, należy stwierdzić, że mgr Aneta Daszuta prezentuje się jako badaczka dojrzała, bardzo dobrze przygotowana do dalszej samodzielnej pracy naukowej.

Warszawa 21. XII 2018

Joanna Gonczardhe